

Аналітичні матеріали
за результатами проведення другого туру всеукраїнського конкурсу
«Учитель року – 2025» у номінації «Історія»

Всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2025» у номінації «Історія» проводився у два етапи – відбірковий та фінальний. Відбірковий етап відбувався у дистанційній формі з 21 по 26 квітня 2025 року, фінальний – очно з 11 по 16 травня 2025 року в місті Луцьк на базі Волинського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти та Луцького ліцею № 9 Луцької міської ради Волинської області.

Журі другого туру конкурсу складалося з 10 осіб. 9 членів журі здійснювали оцінювання випробувань, секретар забезпечував документування роботи журі. Члени журі представляли: наукові установи (3 особи), заклади вищої освіти (3 особи), заклади загальної середньої освіти (3 особи). З-поміж членів журі були 2 доктори наук (1 – історичних; 1 – педагогічних, професор); 2 кандидати історичних наук, професори; 1 кандидат історичних наук, доцент; 1 кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник; 3 вчителі, лауреати всеукраїнського конкурсу «Учитель року» попередніх років.

За першість на всеукраїнському рівні в номінації «Історія» змагалися 24 педагоги закладів загальної середньої освіти.

Серед учасників другого туру конкурсу було:

чоловіків – 7, жінок – 17;

педагогів із міських закладів загальної середньої освіти – 15, із закладів сільської місцевості – 8, із селищних закладів – 1;

учителів вищої категорії – 11, першої – 4, другої – 7, спеціалістів – 2; старших учителів – 3, учителів-методистів – 8.

Педагогічний стаж учасників другого туру конкурсу складав:

до 10 років – 12 осіб;

від 10 до 20 років – 9 осіб;

понад 20 років – 3 особи.

**ВІДБІРКОВИЙ ЕТАП ДРУГОГО ТУРУ КОНКУРСУ
(ДИСТАНЦІЙНИЙ ФОРМАТ)**

Випробування «Практична робота»

Мета: визначення рівня предметно-методичної компетентності конкурсантів.

Випробування «Практична робота» проведено 21 квітня 2025 року одночасно для всіх конкурсантів.

Для випробування «Практична робота» журі підготувало такі теми:

1) 8 клас. Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.;

2) 7 клас. Русь – Україна у другій половині XI ст. – першій половині XIII ст. Жеребкуванням було вибрано тему 2 «7 клас. Русь – Україна у другій

половині XI ст. – першій половині XIII ст.». Конкурсантам було запропоновано літописну розповідь про коронацію Данила Романовича («Галицько-Волинський літопис». За Іпатівським списком, переклад Л. Махновця), уривок зі статті Петра Костюка «Квіти для короля» (Всеукраїнський часопис для розумних і небайдужих «Vox roruli»), картину «Посли Папи Інокентія IV передають корону королівську князеві галицькому Данилові» художника Антона Пилиховського, (1884–1886 рр.), презентацію «Коронація Данила Галицького: подія, що змінила історію», згенеровану штучним інтелектом.

Конкурсанти виконували чотири завдання:

1) визначити основні тенденції історичного періоду та місце в ньому конкретної події або явища, зв'язок цієї події або явища з іншими подіями і процесами цього періоду; відобразити ці зв'язки графічно;

2) проаналізувати запропонований набір історичних джерел;

3) визначити достовірність зображення / опису історичної події, створеного за допомогою штучного інтелекту;

4) запропонувати раціональні прийоми роботи з історичними документами та способи використання штучного інтелекту під час вивчення визначеної теми.

Для оцінювання роботи було зашифровано.

Максимальна оцінка у цьому випробуванні складала 40 балів. Роботи оцінювались за такими критеріями:

№ з/п	Критерії оцінювання	Макс. бал
	Завдання 1.	10
1	Визначення основних тенденцій історичного періоду	2
2	Визначення місця конкретної події або явища в межах періоду	2
3	Визначення причинно-наслідкових зв'язків цієї події або явища з іншими подіями і процесами цього періоду	3
4	Обрання вдалого способу відображення	3
	Завдання 2.	10
1	Глибина аналізу джерел та їх доцільність	3
2	Повнота охоплення джерел	2
3	Оригінальність підходів до аналізу джерел	3
4	Відповідність аналітичної роботи дидактичним і виховним вимогам	2
	Завдання 3.	10
1	Кількість знайдених невідповідностей	5
2	Аргументація та обґрунтування їх застосування	5
	Завдання 4.	10
1	Оригінальність, доцільність і повнота запропонованих прийомів роботи з історичними документами	5

2	Оригінальність, доцільність, повнота, коректність запропонованих способів використання штучного інтелекту під час вивчення визначеної теми, демонстрація прийомів критичного мислення	5
	УСЬОГО	40

Результати випробування

Конкурсанти впоралися із запропонованою роботою на рівні 60 % від максимального балу (найкращі) до 40 % (найгірші).

Найбільш складним для учасників конкурсу виявилось завдання графічно відобразити тенденції історичного періоду та місце в ньому конкретної події або явища, зв'язок цієї події або явища з іншими подіями і процесами цього періоду.

Проблеми виявилися в:

застарілому тлумаченні цього періоду як феодальної або політичної роздробленості, а не поліцентричності, як подано у навчальній програмі 2022 року;

обмеженості лише подіями в Галицько-Волинському князівстві;

обранні невдалого способу візуалізації, який не показує чітких логічних зв'язків (стрічка часу або гроно);

намаганні вмістити якомога більше фактів, а не відобразити магістральні процеси.

Аналіз запропонованого набору історичних джерел за заданим алгоритмом засвідчив, що конкурсанти практикують роботу з історичними джерелами, тому таке завдання не виявилось для них складним. Але при цьому:

не всі конкурсанти дотримувалися заданого алгоритму аналізу джерел;

деякі учасники конкурсу допускали суттєві помилки в аналізі наративних джерел (наприклад, пряма мова в Галицько-Волинському літописі трактувалася як підтвердження того, що укладач літопису був сучасником або, навіть, очевидцем подій, про які писав);

вчителі надають перевагу наративним джерелам, а візуальні джерела використовують як ілюстрації;

картину на історичну тематику дехто сприймає як об'єктивне джерело, не розуміючи історичного контексту її написання.

Учасники конкурсу не мали проблем з визначенням достовірності зображення / опису історичної події, створеного за допомогою штучного інтелекту, але вибрали різні підходи до виконання цього завдання: окреслення в загальних рисах недоліків презентації або докладна фіксація помилок. Це, безумовно, вплинуло на кількість балів за виконання завдання.

Найкращі результати в цьому випробуванні показали:

Негін К. та Колісніченко О. – 26,13 бала (65 %);

Савко О. – 24,69 бала (61 %);

Кучерява Л. – 23,25 бала (57 %);

Мегельбей М. – 22,19 бала (55 %).

Випробування «Методичний практикум»

Мета: виявлення вмінь конкурсантів організувати навчання історії з погляду багаторакурсності (наявності різних поглядів на події, явища на основі принципів гуманізму й «українського бачення» історії) та багатоперспективності (наявності різних варіантів розвитку подій і процесів).

Випробування «Методичний практикум» було проведено з 22 по 25 квітня 2025 року. Конкурсантів було об'єднано у чотири групи відповідно до черговості виступів, визначеної жеребкуванням.

Кейс випробування (клас, тема уроку) визначався жеребкуванням для всієї групи у присутності першого конкурсанта за графіком. Підготовка тривала 90 хвилин, тривалість виступу – 20 хвилин, відповіді на запитання журі – 5 хвилин.

Максимальна оцінка у цьому випробуванні складала 30 балів. Виступи конкурсантів оцінювались за такими критеріями:

№ з/п	Критерії оцінювання	Макс. бал
1	Уміння визначати та характеризувати ракурси висвітлення історичних подій	4
2	Уміння визначити та характеризувати перспективи розвитку подій з огляду на визначений історичний ракурс	4
3	Уміння презентувати український погляд на історичні події	4
4	Доцільність вибору технологій, методів і прийомів роботи	3
5	Розуміння сутності та алгоритму застосування методу / прийому	3
6	Раціональність і доцільність використання мультимедійних інструментів, електронних освітніх ресурсів	2
7	Спрямованість на формування ключових і предметних компетентностей	3
8	Аргументованість позиції та лаконічність відповідей;	3
9	Урахування вікових особливостей учнів	2
10	Дотримання принципів академічної доброчесності	2
	УСЬОГО	30

Для випробування «Методичний практикум» журі підготувало такі теми:
9 клас. Українські землі в складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.;

9 клас. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.;

9 клас. Україна початку XX ст. перед викликами модернізації;

10 клас. Україна в роки Першої світової війни;

10 клас. Українська революція. Розпад Російської імперії та постання національної держави – Українська Народна Республіка;

- 10 клас. У боротьбі за українську незалежність;
- 10 клас. Україна в роки Другої світової війни;
- 11 клас. Україна в умовах десталінізації;
- 11 клас. Розвиток України як незалежної держави.

Результати випробування

У ході випробування «Методичний практикум» конкурсанти продемонстрували високий рівень методичної підготовки. Однак, не всі змогли обрати потрібний ракурс висвітлення історичних подій, а потім розкривати події, спираючись на нього. Зазвичай конкурсанти висвітлювали історичні події та процеси, дотримуючись саме українського погляду. Щодо технологій, методів і прийомів, що були продемонстровані під час фрагменту онлайн-уроку, то вони були численними. У цій різноманітності часто губилася сама тема уроку, логіка викладу матеріалу, чіткість висновків. Намагаючись у межах визначеного часу показати володіння різними методами, конкурсанти не завжди дотримувалися алгоритму застосування обраного методу. Також спостерігалось невиправдане використання мультимедійних інструментів. Варто наголосити, що конкурсанти добре розуміли, які предметні компетентності вони формують в учнів під час вивчення визначеної теми. Їхні відповіді на питання були цьому підтвердженням. Деяким учасникам змагань варто звернути увагу на дотримання принципів добросовісності при використанні ілюстративного матеріалу, а також на мову (не допускати русизмів, обмовок, фактологічних помилок, обирати необхідний темп).

Крім того, було виявлено проблеми з:

умінням організовувати роботу з формування просторової компетентності. Звідси помилки у картосхемах, намагання ухилитися від роботи з картою, хоча фактично в кожній темі, яку обрали вчителі, її слід було використовувати;

формулюванням запитань і завдань. Переважали розлогі запитання і завдання, тому більшість учнів їх не розуміла;

використанням інформаційних технологій, якими учасники випробувань володіють слабо або ніколи не застосовують;

налагодженням комунікації з учнями (жорсткі «ні», «неправильно», «ви повинні...» тощо);

хронометражем на уроці, звідси – затягнута вступна частина.

У цьому випробуванні краще виглядали ті конкурсанти, які організували пізнавальну діяльність учнів у межах того навчального матеріалу, який самі викладали, презентуючи головні факти на екрані як візуальну підтримку для відповіді на запитання чи виконання завдання.

Найкраще із цим завданням впоралися:

Половський В. – 19,94 бала (66 %);

Савко О. та Ольховецька Д. – 19,75 бала (65 %);

Мегельбей М. – 19,31 бала (64 %);

Власова Н. – 18,94 бала (63 %).

Випробування «Тестування»

Мета: визначення рівня професійної компетентності конкурсантів.

Випробування «Тестування» проведено 26 квітня 2025 року одночасно для всіх конкурсантів з використанням комп'ютерної програми тестування.

Конкурсанти протягом 1 години виконували 40 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді: 30 (75 %) – з історії України та всесвітньої історії, 10 (25 %) – з методики навчання історії, психології та педагогіки.

Завдання конкурсанти виконували без використання інтернет-ресурсів, навчальних програм, підручників, посібників, допоміжних матеріалів. Журі здійснювало онлайн-контроль за виконанням завдань (бічна і фронтальна камери).

Максимальна оцінка у цьому випробуванні складала 30 балів.

Результати випробування

Результати тестування засвідчили належний рівень теоретичних знань конкурсантів з історії України і всесвітньої історії, методики навчання історії, психології та педагогіки:

38 балів (93 %) отримала 1 учасниця (Мегельбей М.);

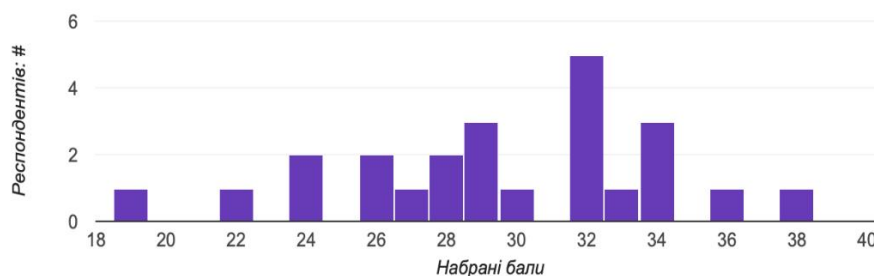
36 балів (90 %) отримала 1 учасниця (Кот О.),

34 бали (85 %) отримали 3 учасника (Корнійчук І., Кучерява Л., Язвінська Н.);

33 бали (83%) – 1 учасник (Половський В.).

Сер.рівень Бали: 29,58/40	Середній бал Бали: 29/40	Діапазон Бали: 19–38
------------------------------	-----------------------------	-------------------------

Розподіл балів

Найбільш складними для конкурсантів виявились такі тестові завдання:

№	Питання	Кількість правильних відповідей з 24										
1	<p>Якість освіти – це:</p> <p>відповідність результатів навчання вимогам, установленим законодавством, відповідним стандартам освіти та / або договором про надання освітніх послуг;</p> <p>ступінь відповідності змісту та рівня підготовки випускників освітніх закладів очікуванням і потребам особистості, держави, суспільства (стандартам освіти);</p> <p>філософська категорія, що визначає сутність певного освітнього об'єкта відповідно до сучасних суспільних вимог;</p> <p>сукупність властивостей системи освітньої галузі, що відповідає сучасним вимогам педагогічної теорії та практики й спроможна задовольнити освітні потреби особистості, суспільства, держави</p>	7										
2.	<p>Який з варіантів правильно відображає відповідність між періодом в історії Давньої Греції та визначеною подією:</p> <table border="0" data-bbox="304 1352 1310 1783"> <tr> <td>1. Архаїчний</td> <td>а. Ахейське завоювання Греції</td> </tr> <tr> <td>2. Класичний</td> <td>б. Грецька колонізація</td> </tr> <tr> <td>3. Елліністичний</td> <td>в. Розпад держави Олександра Македонського</td> </tr> <tr> <td>4. Гомерівський</td> <td>г. Греко-перські війни</td> </tr> <tr> <td></td> <td>д. Дорійське завоювання Греції</td> </tr> </table> <p>1. 1б, 2 г, 3 в, 4 д</p> <p>2. 1д, 2 б, 3 в, 4 г</p>	1. Архаїчний	а. Ахейське завоювання Греції	2. Класичний	б. Грецька колонізація	3. Елліністичний	в. Розпад держави Олександра Македонського	4. Гомерівський	г. Греко-перські війни		д. Дорійське завоювання Греції	9
1. Архаїчний	а. Ахейське завоювання Греції											
2. Класичний	б. Грецька колонізація											
3. Елліністичний	в. Розпад держави Олександра Македонського											
4. Гомерівський	г. Греко-перські війни											
	д. Дорійське завоювання Греції											

	3. 1а, 2 в, 3 д, 4 б 4. 1 б, 2 г, 3 д, 4 в	
3	Визначіть, в якому році в журналі «Перець» було розміщено цю карикатуру Йосипа Броз Тито: 1944 1946 1947 1049	11
4	Хто з канцлерів Німеччини зображений на світлині? Конрад Аденауер Людвиг Ергард Гельмут Шмідт Віллі Брандт	11
5	Яке з наведених положень Державного стандарту НЕ є загальним результатом розвитку системного мислення? Інтерпретує факти, явища, процеси з минулого і сучасного; формулює судження, гіпотезу. Добирає та оцінює аргументи. Систематизує і узагальнює соціальну та історичну інформації. Визначає достовірність історичної та суспільної інформації	11

Учасники фінального етапу конкурсу

На основі рейтингу, укладеного за сумою балів, одержаних конкурсантами у випробуваннях відбіркового етапу другого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2025», журі визначило 12 учасників фінального етапу:

№	Область	ПІБ	Посада, місце роботи
1	Дніпропетровська	Власова Наталія Сергіївна	директор відокремленого структурного підрозділу «Науковий ліцей міжнародних відносин II–III

№	Область	ПІБ	Посада, місце роботи
			ступенів» Університету митної справи та фінансів
2	Одеська	Колісниченко Олександр Вікторович	вчитель історії Одеської гімназії № 26 Одеської міської ради
3	Житомирська	Корнійчук Іван Васильович	заступник директора з навчально-виховної роботи Олевського ліцею № 1 Олевської міської ради
4	Волинська	Кот Оксана Григорівна	вчитель історії Нововолинського ліцею № 8 Нововолинської міської ради Волинської області
5	Чернівецька	Кучерява Людмила Миколаївна	вчитель історії Сокирянського ліцею Сокирянської міської ради Дністровського району Чернівецької області
6	Чернігівська	Луценко Наталія Олександрівна	вчитель історії Новобілоуського ліцею Новобілоуської сільської ради Чернігівського району Чернігівської області
7	Полтавська	Мамоян Лариса Валеріївна	вчитель історії Ліцею № 26 «Шевченківський» Полтавської міської ради
8	Донецька	Мегельбей Марина Миколаївна	заступник директора з навчально-виховної роботи Великоновосілківського закладу загальної середньої освіти I–III ступенів № 2 Великоновосілківської селищної ради
9	Київ	Негін Костянтин Сергійович	вчитель історії ліцею № 149 м. Києва
10	Черкаська	Ольховецька Дарія Олегівна	вчитель історії Уманського ліцею № 2 Уманської міської ради Черкаської області
11	Івано-Франківська	Половський Володимир Семенович	вчитель історії Наукового ліцею імені Миколи Сабата Івано-Франківської міської ради

№	Область	ПІБ	Посада, місце роботи
12	Закарпатська	Савко Оксана Володимирівна	директор Дубриницького ліцею Дубриницької сільської ради Ужгородського району Закарпатської області

ФІНАЛЬНИЙ ЕТАП ДРУГОГО ТУРУ КОНКУРСУ (ОЧНИЙ ФОРМАТ)

У фінальному етапі другого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2025» у номінації «Історія» взяло участь 10 фіналістів. Людмила Кучерява і Олександр Колісниченко відмовилися від участі у фінальних змаганнях з поважних причин.

Серед фіналістів було:

чоловіків – 3, жінок – 7;

педагогів із міських закладів загальної середньої освіти – 7, із закладів сільської місцевості – 3;

учителів вищої категорії – 6, першої – 1, другої – 2, спеціалістів – 2;

учителів-методистів – 5.

Педагогічний стаж учасників другого туру конкурсу складав:

до 10 років – 3 особи;

від 10 до 20 років – 6 осіб;

понад 20 років – 1 особа.

Випробування «Методичний експромт»

Мета: виявлення вміння конкурсантів адаптувати власну педагогічну ідею (технології, методи, прийоми роботи) до специфіки навчальних тем і вікових особливостей учнів.

Випробування проводилося 12–15 травня 2025 року. Конкурсантів було об'єднано у три групи відповідно до черговості виступів, визначеної жеребкуванням.

Кейс випробування (клас, тема уроку) визначався жеребкуванням для всієї групи у присутності першого конкурсанта за графіком.

Підготовка тривала 2 години, тривалість виступу та співбесіди – 20 хвилин.

Максимальна оцінка у цьому випробуванні складала 30 балів. Виступи конкурсантів оцінювались за такими критеріями:

№ з/п	Критерії оцінювання	Макс. бал
1	Розуміння специфіки і дидактичних можливостей навчальної	5

	теми	
2	Доцільність пропонованих технологій, методів та прийомів роботи	5
3	Майстерність та ефективність використання пропонованих технологій, методів та прийомів	5
4	Обґрунтованість позиції та лаконічність відповідей	5
5	Розуміння сутності та алгоритму застосування методів, прийомів	5
6	Відповідність методу / прийому / засобу до змісту	5
7	Реалізація програмових вимог	5
	УСЬОГО	30

Учасники фінального етапу другого туру конкурсу презентували власний педагогічний досвід на прикладі теми, визначеної жеребкуванням.

Для цього випробування журі підготувало такі теми:

9 клас. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.;

10 клас. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період;

11 клас. Європейський вибір України. Російсько-українська війна;

11 клас. Держави Північної Америки та Західної Європи: формування постіндустріального суспільства.

Результати випробування

Майже всі учасники фінального етапу конкурсу певною мірою продемонстрували розуміння специфіки і дидактичних можливостей навчальної теми, сутності та алгоритму застосування запропонованих методів, прийомів. Більшість конкурсантів достатньо ґрунтовно відстоювали свою дидактичну позицію і лаконічно відповідали на запитання журі. Для презентації власного досвіду на прикладі конкретної теми вони обрали різні дидактичні стратегії: дати теоретичне обґрунтування методичній ідеї і проілюструвати її реалізацію на матеріалі всієї теми, показати специфіку використання окремих методів і прийомів, їх залежність від характеру навчального матеріалу, або на прикладі одного конкретного уроку показати можливості ефективного використання прийомів на кожній ланці навчального заняття.

Випробування показало обізнаність учителів з прийомами розвитку критичного мислення учнів, організації проблемного та інтерактивного навчання, візуалізації навчального матеріалу, використання інформаційних технологій. Більшість конкурсантів намагалися встановити зв'язок навчального матеріалу з сучасними подіями в Україні. Заслугує на підтримку прагнення окремих конкурсантів (Ольховецька Д.) запропонувати візуальний конструктор навчального матеріалу у вигляді метаплану, що безперечно, сприятиме розвитку системного мислення учнів.

Разом з тим, випробування виявило низку проблем, які можна віднести до типових:

наявність фактографічних помилок і використання некоректних інтерпретацій;

невдалий підбір ілюстративного матеріалу та порушення ергономічних вимог до створення презентації;

одноманітність пізнавальних завдань і пропонуванних форм організації діяльності учнів;

порушення відповідності прийомів і засобів змісту навчальної теми;

відхилення від програмних вимог і, як наслідок, звуження компетентнісного потенціалу навчальної теми.

Найкращі результати в цьому випробуванні продемонстрували:

Ольховецька Д. – 27,61 бала (93 %);

Власова Н. – 25,06 бала (84 %);

Мегельбей М. – 24,89 бала (83 %);

Савко О. – 23,56 бала (79 %).

Випробування «Урок»

Мета: визначення рівня педагогічної майстерності конкурсантів.

Конкурсне випробування «Урок» проведено 13, 14 і 15 травня 2025 року із залученням учнів 5, 6, 7, 8, 9, 10 класів Луцького ліцею № 9 Луцької міської ради Волинської області.

Кейс випробування (клас, тема уроку) визначався жеребкуванням за день до проведення уроку.

Максимальна оцінка в цьому випробуванні складала 70 балів. Виступи конкурсантів оцінювались за такими критеріями:

№	Критерії оцінювання	Макс.бал
1	Володіння навчальним матеріалом і демонстрація фахових навичок (методична компетентність)	4
2	Науковість і доступність подання навчального матеріалу, його практична спрямованість і зв'язок із сучасністю	4
3	Педагогічний дизайн уроку. Логічність і структурованість уроку, відповідність етапів уроку дидактичним завданням	4
4	Оригінальність реалізованих на уроці педагогічних ідей	5
5	Активізація пізнавального інтересу учнів	2
6	Розвиток системного і критичного мислення учнів	4
7	Володіння ефективними методами й інноваційними технологіями навчання	4
8	Доцільність та оптимальність видів навчальної діяльності учнів, їх відповідність очікуваним результатам	4

9	Відповідність методів і прийомів віковим та психологічним особливостям учнів	2
10	Доцільність використання мультимедійних інструментів та онлайн-сервісів	2
11	Досягнення мети й завдань уроку	4
12	Спрямованість методів і прийомів на формування ключових компетентностей, реалізацію наскрізних ліній	4
13	Організація самостійної / індивідуальної роботи учнів, дотримання диференційованого підходу	4
14	Налагодження комунікації з учнями	2
15	Реалізація системи формувального оцінювання	2
16	Створення позитивної атмосфери, ситуації успіху	2
17	Професійні якості, педагогічний такт і культура мовлення конкурсанта / конкурсантки	4
18	Дотримання принципів академічної доброчесності (дотримання авторських прав, зазначення авторів запозичених ідей, технологій, ресурсів, використовуваних під час уроку)	2
19	Раціональний розподіл часу	2
20	Міжпредметні зв'язки	2
21	Упровадження здоров'язберезувальних технологій, дотримання санітарного регламенту	2
22	Самоаналіз уроку (здатність критично оцінювати результативність уроку)	5
	УСЬОГО	70

Для випробування «Урок» журі запропонувало такі теми:

- 5 клас. Факт, судження і фейк в історії. Історична подія. Історичне явище. Причини, особливості, умови, наслідки історичних подій та явищ;
- 5 клас. Джерела історичної інформації;
- 6 клас. Велика грецька колонізація. Античні поліси на території України. Суспільне, господарське життя і побут в античних полісах на території України. Взаємини греків і місцевого населення;
- 6 клас. Грецька релігія та міфологія. Античні олімпійські ігри. Сім'я, освіта та виховання афінян і спартанців. Театр, скульптура, архітектура;
- 7 клас. Візантійська імперія доби Юстиніана. Розквіт Візантії за Македонської династії та династії Комнінів. Культура Візантії;
- 7 клас. Поліцентричність руської державності в другій половині XI – першій половині XIII ст. Вишгородський, Любецький з'їзди князів та їхні рішення;
- 7 клас. Інкорпорація руських земель до складу Великого князівства

Литовського, Руського і Жемайтійського Польського королівства та інших держав;

8 клас. Католицька церква напередодні Реформації. Народження протестантизму. Поширення Реформації;

8 клас. Передумови і причини козацької революції. Козацько-кримський союз. Події 1648 р.;

8 клас. Зовнішня політика: у пошуку союзників (Московське царство, Османська імперія, Молдавське князівство, Шведське королівство). Українсько-московський договір 1654 р.;

9 клас. Австрійська імперія доби Клемент фон Меттерніха. «Весна народів». Революції 1848–1849 рр. в Західній і Центральній Європі. Національні рухи слов'янських народів;

9 клас. Нації та націоналізм у сприйнятті людей XIX століття. Політичне та етнічне розуміння нації. Соціальні та політичні рухи;

9 клас. Польське повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України. «Українське питання» в баченні російської влади й громадськості. Імперська «теорія офіційної народності»;

9 клас. Повсякденне життя сільського і міського населення України кінець XVIII–середина XIX ст. Сільська та міська забудова (приватний і громадський простори). Житло і побут дворянина (шляхтича), купця, міщанина, селянина. Одяг. Публічна і приватна гігієна. Емансипація селянства. Становище жінки;

10 клас. Союз Радянських / Советських Соціалістичних Республік як держава імперського типу. Військово-промислова модернізація. Ознаки та прояви тоталітарного режиму в СРСР / ССРСР;

10 клас. Повсякдення в умовах революцій та воєн: індивідуальний досвід, стратегії виживання, моральні виклики. Політична і трудова еміграція. Історичні уроки Української революції та боротьби за незалежність;

10 клас. Політичні процеси кінця 1920-х – початку 1930-х рр. Масові репресії. Згортання «українізації». «Розстріляне відродження (Червоний ренесанс)». «Великий терор» в Україні. Биківня, Вінниця, інші місця масових поховань жертв репресій. Посилення російської експансії у сферах освіти, науки, мистецтва.

Формулювання теми подавалося за останньою єдиною навчальною програмою з історії України і всесвітньої історії та мало адаптуватися конкурсантом під модельну програму і підручники, за якими навчаються учні.

Результати випробування

Конкурсне випробування «Урок» – це можливість для учасників на практиці продемонструвати свою педагогічну майстерність. Адже урок залишається ключовою формою навчання в сучасній школі. Саме урок є ілюстрацією здатності конкурсантів використовувати сучасні технології та продукувати нові.

Переважає більшість уроків була проведена на високому науково-методичному рівні, практично всі конкурсанти показали вміння формувати

ключові компетентності в процесі навчальної діяльності, продемонстрували професійну ерудованість, ґрунтовні історичні знання, належну науковість і доступність викладання навчального матеріалу відповідно до вікових особливостей учнів. Позитивним було прагнення фіналістів чітко дотримуватися окреслених в Державних стандартах і навчальних програмах компетентнісного і діяльнісного підходів, що знайшло своє відображення в:

чіткому визначенні очікуваних результатів навчання за основними групами предметних історичних компетентностей (історико-хронологічного, геопросторового, системного і критичного мислення, демократичних громадянських цінностей);

намаганні максимально залучити учнів до роботи на уроці за допомогою постановки проблем і використанні різноманітних пізнавальних завдань;

гармонійному поєднанні різних форм роботи: групової, у парах, індивідуальної та фронтальної;

прагненні налагодити комунікацію з учнями, створити сприятливе емоційне середовище.

Більшість конкурсантів використовували інтернет-ресурси як додаткове джерело історичних знань. До окремих завдань залучали QR-коди. Позитивним моментом багатьох уроків було проведення паралелей з сучасністю і мотивування учнів до вивчення матеріалу шляхом наголосу на його значущості.

Для підготовки до уроку конкурсанти використовували платформу «Canva». Це дало їм змогу створити цікаві презентації, різноманітні плакати, кольорові блок-схеми. На етапі закріплення навчального матеріалу учасники змагались часто використовували ігрові можливості платформ «Learning Apps», «WordArt», «Kahoot» та генератори QR-кодів.

З метою мотивації та актуалізації навчальної діяльності конкурсанти використовували роботу з ШІ (штучний інтелект) для підготовки швидкої відповіді, «оживлення історичного персонажа» або генерації зображення за заданими параметрами (Власова Н., Кот О., Ольховецька Д.).

Разом з тим, не всі види робіт, що були запропоновані конкурсантами на уроках, були доцільними та ефективними. Зокрема, робота в групах подекуди забирала забагато часу й не була продуктивною, позаяк не всі учні однаково активно брали участь у виконанні завдань, деякі залишалися пасивними слухачами. Простежувалося нераціональне використання конкурсантами часу, невміння організувати ефективну самостійну роботу учнів.

Деякі уроки були перевантажені організаційними формами, не завжди окремі етапи уроку мали завершений вигляд. Конкурсанти надмірно захоплювалися різноманітністю форм і методів роботи, що не дало змоги реалізувати мету й завдання уроку, уповільнило його темп і погіршило якість. Недостатньо уваги приділялося рефлексії та самоаналізу.

Частина конкурсантів не вклалися в часові рамки уроку, позаяк не розраховували кількість завдань і швидкість їх виконання.

Головні недоліки:

наявність фактологічних помилок, що свідчить про певні прогалини в історичних знаннях учителів;

надмірна соціологізація – надання переваги абстрактним схемам і поняттям, а не яскравим фактам, історичним цікавинкам;
 невдало підібраний візуальний ряд та оформлення слайдів презентації;
 недостатня увага учителів на етапі вивчення нового матеріалу до структурованості змісту, логічності та послідовності запропонованих для виконання завдань;
 слабкі внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки;
 обмежене використання підручників на уроці;
 відсутність зосередження уваги на практичному застосуванні учнями набутих знань.

Найкращі результати у цьому випробуванні продемонстрували:

Мегельбей М. – 58,06 балів (83 %);

Корнійчук І. – 56,72 балів (81 %);

Власова Н. – 56,56 балів (81 %).

До першої п'ятірки увійшли Ольховецька Д. (55,1 балів, 79 %), Кот О. (54,22 балів, 78 %).

Переможець та лауреати всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2025» у номінації «Історія»

На основі рейтингу, укладеного за загальною сумою балів, одержаних учасниками під час випробувань фінального етапу другого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2025» у номінації «Історія», визначено:

переможцем Марину Мегельбей, заступницю директора з навчально-виховної роботи Великоновосілківського закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів № 2 Великоновосілківської селищної ради (Донецька область);

лауреатами: Дарію Ольховецьку, учительку історії Уманського ліцею № 2 Уманської міської ради Черкаської області, та Наталію Власову, директорку відокремленого структурного підрозділу «Науковий ліцей міжнародних відносин ІІ–ІІІ ступенів» Університету митної справи та фінансів (Дніпропетровська область).